

NORGES HØYESTERETT

Den 1. september 2016 avsa Høyesterett dom i

HR-2016-01856-A, (sak nr. 2016/764), straffesak, anke over dom,

A (advokat Berit Reiss-Andersen)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (statsadvokat Jan Tallaksen)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Noer**: Saken gjelder straffutmåling for utjenlig forsøk på innførsel av valiumtabletter inneholdende virkestoffet diazepam.
- (2) A er en 51 år gammel mann. Han ble 9. juli 2014 satt under tiltale for forsøk på grov narkotikaforbrytelse, jf. straffeloven 1902 § 162 første og andre ledd, jf. § 49.
- (3) Ved Kristiansand tingretts dom av 28. august 2015 ble han funnet skyldig etter tiltalen og dømt til fengsel i 1 år. Dommen ble avsagt uten at A hadde vært til stede i retten, jf. straffeprosessloven § 281.
- (4) A anket bevisbedømmelsen og straffutmålingen til Agder lagmannsrett. Lagmannsretten kom til samme resultat som tingretten og ga dom med slik domsslutning:
 - "1. A, født 00.00.1965, dømmes for overtredelse av straffeloven § 162 første og annet ledd, jf. § 49 til fengsel i 1 – ett – år, jf. straffeloven § 64.
Til fradrag i straffen går 5 – fem – dager for utholdt varetekt.
 2. Saksomkostninger idømmes ikke for tingrett eller lagmannsrett."
- (5) A har anket straffutmålingen til Høyesterett. Han har gjort gjeldende at straffen er for streng, og at det er grunnlag for deldom eller samfunnsstraff. Aktor har lagt ned påstand om at anken forkastes.
- (6) I forbindelse med Høyesteretts behandling av saken, ble fagdirektør for rettstoksikologiske tjenester og beredskap ved Folkehelseinstituttet, Liliana Bachs,

oppnevnt som sakkyndig. Hun har skrevet en sakkyndig uttalelse til Høyesterett og har forklart seg i retten.

- (7) *Mitt syn på saken*
- (8) Jeg har kommet til at anken må forkastes.
- (9) Høsten 2012 reiste A og en kamerat til Thailand for – ifølge lagmannsretten – å "spille kort, feste og feriere". De hadde på forhånd snakket om at de skulle skaffe såkalte blåvaliumtabletter og ta med til Norge.
- (10) I Thailand kjøpte As kamerat 30 540 tabletter, som han trodde var blåvalium, på et apotek. Det var A som finansierte kjøpet. Avtalen var at tablettene skulle selges i Norge, og at de skulle dele fortjenesten. Tablettene ble gjemt i kameratens bagasje. Til tross for at de allerede hadde kjøpt flybillett hjem, bestemte de seg for å gå av flyet allerede i København og ta tog til Gøteborg og buss og tog videre, da de mente dette var tryggere.
- (11) På Kristiansand jernbanestasjon ble A og kameraten imidlertid stoppet av politiet. Seinere analyse viste at tablettene ikke var valium, men en type astmamedisin uten rusvirkning.
- (12) Det skal fastsettes straff for et utjenlig forsøk på grov narkotikaforbrytelse – innførsel av et større parti blåvalium – jf. straffeloven 1902 § 162 første og andre ledd, jf. § 49.
- (13) Valium – herunder blåvalium – inneholder virkestoffet *diazepam*. Stoffet tilhører gruppen *benzodiazepiner*, som brukes i legemidler mot blant annet angst, uro, søvnvansker og muskelspasmer. Flunitrazepam, som er virkestoffet i Rohypnol, og klonazepam, som er virkestoffet i Rivotril, tilhører samme gruppe av virkestoff.
- (14) Diazepam kan gi rus og er avhengighetsskapende. Bivirkninger av stoffet er blant annet søvnighet, forvirring, og nedsatt hukommelse og koordinasjonsevne.
- (15) Misbruk av legemidler som inneholder benzodiazepiner er omfattende og kan ha alvorlige konsekvenser. Det går fram av den sakkyndige rapporten at disse legemidlene – i kombinasjon med andre dempende stoffer – er svært vanlige funn ved overdosedødsfall og ved kjøring i påvirket tilstand.
- (16) Den sakkyndige har sammenlignet virkestoffene i valium, rohypnol og rivotril. Hun påpeker at det er noen forskjeller med hensyn til halvveringstid og opptak i tarmen, men konkluderer med at de tre stoffenes virkemåte, effekt og bivirkninger i hovedsak er like:
- "Undertegnede finner likevel ikke dokumentasjon som underbygger at disse ulikheter mellom de tre omtalte benzodiazepiner i praksis utgjør en forskjell med tanke på rus, avhengighet eller giftighet. Det tas imidlertid forbehold om at effekten av klonazepam er mye dårligere dokumentert enn effektene av både diazepam og flunitrazepam."**
- (17) Dette innebærer at rettspraksis som gjelder Rohypnol og Rivotril er relevant ved straffutmålingen for illegal befatning med Valium.
- (18) De tre virkestoffene har imidlertid *ulik styrkegrad*. En rusdose flunitrazepam eller klonazepam er på 1,5 mg, jf. Rt. 2013 side 1697 avsnitt 20. Den tilsvarende rusdosen for diazepam er på 15 mg. Jeg viser til rapport om "Revidering av 'forskrift om faste grenser

for påvirkning av andre berusende eller bedøvende midler enn alkohol m. m." utgitt av Samferdselsdepartementet i januar 2015.

- (19) Som i Rt. 2013 side 1697, tar jeg ved straffutmålingen utgangspunkt i antall rusdoser.
- (20) Den sakkyndige har i sin rapport karakterisert blåvalium som "ulovlig omsatte og/eller fremstilte diazepamtabletter, ofte med en styrke 10 mg, eller unntaksvis høyere". Hverken tingretten eller lagmannsretten har problematisert spørsmålet om A mente han hadde kjøpt noe annet enn normale 10 mg blåvaliumtabletter.
- (21) Ved vurderingen av forsettet i narkotikasaker legges det i utgangspunktet til grunn at dette omfatter at det aktuelle stoffet har en styrkegrad innenfor normalområdet, med mindre det er holdepunkter for noe annet, jf. Rt. 2010 side 287 avsnitt 17, hvor det heter:
- "I mangel på holdepunkter for noe annet, må det gjennomgående legges til grunn at forsettet – og dermed også den subjektive straffverdigheten – i hvert fall for kurerer og avtakere, knytter seg til stoff med en styrkegrad innenfor normalområdet. Dette gjelder regulært også den som dømmes for forsøk på erverv."**
- (22) Når lagmannsretten i vår sak ikke har kommentert spørsmålet om hvilket forsett A hadde med hensyn til mengden virkestoff i tablettene, oppfatter jeg det slik at den har funnet bevist at A trodde tablettene var blåvalium, som vanligvis har en styrke på 10 mg. Dette kommer også til uttrykk ved at lagmannsretten tar utgangspunkt i 2 dommer som gjaldt 10 mg valiumtabletter og anvender dem direkte under straffutmålingen. Jeg kan derfor ikke være enig med forsvarer og aktor i at det må tas utgangspunkt i en lavere tablettstyrke enn dette.
- (23) Jeg legger etter dette til grunn at de 30 540 tabletter som A mente å innføre til Norge ville ha tilsvart 20 360 rusdoser. Forutsetningen er da at hver tablett inneholdt 10 mg av virkestoffet, og at rusdosen er 15 mg.
- (24) Jeg finner grunn til å trekke fram 2 tidligere dommer som retningsgivende for straffutmålingen. Saken i Rt. 2013 side 1697 gjaldt en kurer som innførte 20 000 tabletter Rivotril 2 mg, som tilsvarte totalt ca. 26 700 brukerdoser klonazepam. Straffen ble fengsel i 2 år og 6 måneder.
- (25) Rt. 2015 side 833 gjaldt blant annet erverv og oppbevaring av 15 000 Rivotril 2 mg tabletter, som samlet utgjorde 20 000 brukerdoser. Utgangspunktet for straffen for dette forholdet ble satt til fengsel i 2 år, jf. avsnitt 9 og 10.
- (26) Etter dette mener jeg at straffen her – som gjelder økonomisk motivert erverv og innførsel med tanke på videresalg – som utgangspunkt vil ligge på fengsel i noe over 2 år.
- (27) I skjerpene retning kommer at A 11. september 2013 ble dømt til 30 dager betinget fengsel for innførsel av 1 000 tabletter 10 mg blåvalium og en springkniv. Det nye forholdet fant sted i prøvetiden for denne dommen.
- (28) Det dreier seg om et utjenlig forsøk, siden det slett ikke var valium A og kameraten fikk kjøpt. Dette må lede til en vesentlig minking av straffen, jf. Rt. 2010 side 287 avsnitt 19 og 20.

- (29) Det er nå om lag 3 år og 9 måneder siden innførselen fant sted. Mesteparten av tidsbruken skyldes at A ikke møtte til rettsmøter han var innkalt til eller var umulig å få tak i på grunn av opphold i Thailand. Lagmannsretten sluttet seg til tingretten, som konkluderte med at tiltalte bevisst hadde søkt å unndra seg saken. Det gikk imidlertid vel 10 måneder fra tablettene ble sendt inn til analyse og til det kom analysesvar fra Kripos. Dette må anses som for lang tid, og denne del av tidsbruken må få en viss vekt ved straffutmålingen.
- (30) A tilsto forholdet i politiavhør, og det ga grunnlag for at han kunne domfelles i tingretten, selv om han ikke møtte til hovedforhandlingen der. Imidlertid trakk han tilståelsen for lagmannsretten, og tilståelsen kan da bare få begrenset betydning.
- (31) Etter en samlet vurdering av disse momentene, mener jeg lagmannsrettens straff på fengsel i 1 år bør bli stående. Straffen er fellesstraff med straffen som ble fastsatt i dommen fra 2013, jf. straffeloven § 64.
- (32) A er langvarig rusmisbruker. Han er imidlertid ikke inne i noen rehabiliteringsfase. Jeg kan heller ikke se at det er andre forhold som gir grunnlag for å idømme samfunnsstraff her.
- (33) Jeg stemmer for denne

D O M :

Anken forkastes.

- (34) Dommer **Bårdsen:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (35) Dommer **Matheson:** Likeså.
- (36) Dommer **Ringnes:** Likeså.
- (37) Dommer **Endresen:** Likeså.
- (38) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

Anken forkastes.

Riktig utskrift bekreftes: